

Проект 2007СВ16ІРО008-2013-3-008 «Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци - AGROCOMP», съ-финансиран по Програмата за трансгранично сътрудничество ИПП България – Турция ССИ № 2007СВ16ІРО008

Договор: 2007СВ16ІРО008-2013-3-008-3

”Предоставяне на консултации за проучвания, оценки, анализи, дизайн” фаза 5

СЪВМЕСТЕН ЕКШЪН ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ ОТ СЕЛСКОСТОПАНСКА ДЕЙНОСТ В ОБЩИНА ПОМОРИЕ, ОБЛАСТ БУРГАС, РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И ОБЩИНА ПЪНАРХИСАР, ПРОВИНЦИЯ КЪРКЛАРЕЛИ, РЕПУБЛИКА ТУРЦИЯ,

2015 - 2018

Възложител: Сдружение „Европа и Ние”, гр. Поморие

Изпълнител: Българо-австрийска консултантска компания АД

Януари, 2015 г.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние”, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съ-финансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 ССИ номер 2007СВ16ІРО008

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Въведение.....	4
2. Обхват на екшън плана.....	6
3. Обща характеристика на община поморие и община Пънархисар.....	6
4. Основна характеристика на секторите земеделие и горско стопанство в община Поморие и община Пънархисар. Теренно проучване – потребности, ограничения...9	
5. Система за управление на отпадъците на територията на община Поморие и община Пънархисар. Анализ на текущото състояние на третирането на биоразградими отпадъци. Компостиране.....	17
6. Обобщен SWOT - анализ.....	28
7. Стратегически цели, дейности и индикатори.....	34
8. Стратегически цели.....	39
9. Екшън план за действие.....	40
10. Мониторинг и оценка.....	47
11. Препоръки.....	49

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ЕС – Европейски съюз

ИЗП - използвана земеделска площ

ИЗП/чн - използвана земеделска площ на човек от населението

ЗУО – Закон за управление на отпадъците

МОСВ - Министерство на околната среда и водите

МОСУ - Министерство на околната среда и урбанизацията

НПУО - Национален стратегически план за управление на отпадъците

НПО – Неправителствена организация

ОЕТК – общоевропейски транспортен коридор

ПСОВ – Пречиствателна станция за отпадъчни води

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият съвместен екшън план за управление на отпадъци от селскостопанска дейност в община Поморие, област Бургас, Република България и община Пънархисар, провинция Къркларели, Република Турция /2015-2018/ е изготвен въз основа на трансгранична обобщена оценка на текущото състояние на сектор управление на отпадъците в двете погранични общини, като се акцентира върху състоянието на процеса на компостиране на биоразградими отпадъци от селското стопанство, както и на изготвен обобщен SWOT анализ, дейности, мерки и индикатори за развитието на сектора.

Тематичната стратегия за защита на почвите (COM 2006/231) приканва към използването на компост като един от най-добрите източници на устойчива органична материя, от която може да се развие нов хумус в почви с влошено качество. Регламентът за биологичното земеделие (2092/91ЕИО до 31.12.2008 г. и 834/2007/ЕО от 01.01.2009 г.) определя условията за използването на компост при биологичното земеделие.

Замърсяването на околната среда е един от най-основните и актуални проблеми на съвременността. Много от световните и регионални организации следят проблемите, свързани с природата и човешкото общество, като се стремят поне частично да ги премахнат и да направят взаимодействието им по-пълноценно и благоприятно. Това е един начин за подобряване на връзката човек – природа. През последните години в резултат на развитието на индустрията и жизнената дейност на хората в околната среда се генерират огромно количество отпадъци от всякакво естество. При неправилното управление на тези отпадъци съществуват реални рискове както за самата среда, така и за здравето на обществото. За ограничаване в максимална степен на тези рискове в практиката се използват различни методи за третиране.

Основен метод за обезвреждане на отпадъците в България е депонирането. В последно време алтернативен метод за управление на биоразградимите фракции е компостирането, което е широко застъпено в западноевропейските модели за обработка на отпадъците.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 ССИ номер 2007СВ16ІР0008

PARTNERSHIP

През 1997 г. на конгрес в Атланта се слага начало на световната политика за компостиране (преработка на органични отпадъци в тор). Тогава Жак Ив Кусто изненадва всички, като прогнозира, че към 2050 г. компостът ще има стойността на злато.

Компостирането е екзотермичен процес, при който органичните субстрати се подлагат на аеробна биодegradация от смесена микробна популация в условията на подходяща температура и влажност. В процеса на биодegradацията органичният субстрат претърпява физично и химично превръщане с образуването на стабилен хумуфициран краен продукт. Този продукт е ценен за селското стопанство като органичен тор и като средство за подобряване на структурата на почвата. Хумуфицираните продукти бързо влизат в равновесие с екосистемата, в която са внесени и не предизвикват нарушения в нея, както това се наблюдава при внасяне на непреработените органични отпадъци.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

1. ОБХВАТ НА ЕКШЪН ПЛАНА

Географски обхват

Община Поморие и всичките съставни 17 населени места и Община Пънархисар, която обединява 1 по-малка община, 13 села и 6 махали.

Времеви обхват

Екшън планът се разработва за периода 2015 – 2018.

Предмет на екшън плана

Съвместният екшън план за управление на отпадъци от селскостопанска дейност в община Поморие, област Бургас, Република България и община Пънархисар, провинция Къркларели, Република Турция за периода 2015 - 2018 засяга въпросите, свързани с третиране и рециклиране на отпадъците, включително тези от земеделието в трансграничната територия.

2. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ПОМОРИЕ И ОБЩИНА ПЪНАРХИСАР

ОБЩИНА ПОМОРИЕ

Община Поморие е разположена в Югоизточната част на Република България. В съответствие с административно-териториалното деление на страната, тя попада в област Бургас. Общата площ, която заема община Поморие е 413 304 дка, което е 5,3 % от територията на областта. На територията на община Поморие има общо 17 населени места. В общинската територия попадат 3 града - Поморие, Ахелой и Каблешково и 14 села – Александрово, Бата, Белодол, Габерово, Горица, Гълъбец, Дъбник, Каменар, Козичино, Косовец, Лъка, Медово, Порой и Страцин. Населението на общината е общо 27 532 души. Община Поморие граничи с общините Бургас, Несебър, Руен и Айтос. Най-силното конкурентно предимство на община Поморие е излазът ѝ на Черно море, както и благоприятното географско разположение спрямо международните инфраструктурни коридори. Община Поморие се намира в близост и под въздействието на общоевропейския

транспортен коридор ОЕТК 8, свързващ Адриатика с региона на Черно море, както и на ОЕТК 4. На 8 км от град Поморие се намира летище Бургас.

По отношение на баланса на територията община Поморие се отличава с висок дял на земеделските територии (66,2 % срещу 57,4 % за България и 51,6 % за област Бургас). Делът на населените места и урбанизираните територии (1,8 %) е по-нисък от средния дял за страната (4,1 %) и област Бургас (2,4 %). По-нисък от средния за страната (33,5 %) и от средния за област Бургас (40,5 %) е делът на горските територии в общината (25,4 %). Малко по-висок от средния за страната е делът на териториите за добив на полезни изкопаеми (2,5 % срещу 2,4 % за страната), но същият е и за област Бургас (2,5 %).

Град Поморие е административен, общински и културен център. Градът притежава уникална природа, което го прави привлекателно място за целогодишен отдих и лечение на различни заболявания. Разположен е на тесен скалист полуостров (издаден на 3,5 км в Черно море) на разстояние 20 км от Бургас и на 18 км от курорта Слънчев бряг.

ОБЩИНА ПЪНАРХИСАР

Пънархисар се намира на стария път за Истанбул, на разклона Люлебургаз-Къркларели. Северните части на общината се характеризират с хълмове и скалисти форми с височина 500-600 метра. Територията на север от общината е покрита с гори. На изток се намира община Визе, на запад – провинция Къркларели, на юг – община Люлебургаз, на север – община Демиркьой. Територията на община Пънархисар е 581 кв.км., надморската ѝ височина е 192 м. Община Пънархисар се състои от 1 малка община, 13 села и 6 махали. Според последния гражданския регистър населението е 22 729 души, от които 11 263 живеят в центъра на града, а 11 466 живеят в селата наоколо.

Пънархисар е основаа от Семендърек Текфуру 425 години пр.н.е. в рамките на Източната Римска империя и е кръстен VIRISIS, което означава "кладенци" на латински. Пънархисар е исторически град в област Къркларели. През 1368г. по време на Мурат I, той е пленен от византийците от ветерана Михал. През 1877-78г. по време на турско-руската война, градът е окупиран от руските войски и голяма

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съ-финансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 ССИ номер 2007СВ16ІРО008

PARTNERSHIP

част от Балканската война се състои точно около тази област. През 1912г. Пънархисар е превзет от българските войски. (23 юли 1913г. е освободен от окупацията.) След Първата световна война, градът е завладян отново – този път от гръцката армия и на 08 Ноември 1922г. отново се връща в пределите на Турция. През 1911г. Пънархисар е обявен за община, през 1915 г. - за кметство, през 1953 г. е обявен за община.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ161Р0008

3. ОСНОВНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА СЕКТОРИТЕ ЗЕМЕДЕЛИЕ И ГОРСКО СТОПАНСТВО В ОБЩИНА ПОМОРИЕ И ОБЩИНА ПЪНАРХИСАР. ТЕРЕННО ПРОУЧВАНЕ – ПОТРЕБНОСТИ, ОГРАНИЧЕНИЯ.

Община Поморие разполага с добри естествени ресурси за развитие на селското стопанство - наличие на плодородна земеделска земя, което създава възможности за използване на продукцията, произведена в общината като суровина за хранително-вкусовата промишленост. Естествените ресурси са предпоставка за развитие на зърнопроизводство, лозарство, животновъдство.

Сериозен проблем за ефективното развитие на селското стопанство е силно раздробената и разпокъсана земеделска земя. Оттук произтича първият сериозен проблем за решаване – уедряване на земята.

Машинният парк е амортизиран и недостатъчен. Напоителните системи, които имат изключително важно значение за земеделието, са също в недобро състояние. Същевременно инвестиционните възможности на създадените земеделски кооперации и сдружения на частни земеделски стопани са ограничени. Необходимо е по-активно използване на възможностите, които предоставя Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони посредством Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020.

Земеделските територии заемат 273 419 дка или 66,2 % от общата площ на общината, която е 413 189 дка. От земеделските територии 215 693 дка (79 %) са обработваема площ, в това число 35 783 дка поливна площ. Използваната земеделска площ на човек от населението (ИЗП/чн) за 2010 г. е 5,52 дка, с което Поморие се нарежда сред групата общини в страната с високо равнище на ИЗП/чн (> 4,8 дка) съгласно Анализа на социално-икономическото развитие разработен за целите на изготвяне на регионална оперативна програма за периода 2014-2020. Според дела на използваната земеделска площ (ИЗП) в общата територия на общината за 2010 г. Поморие също попада в групата общини с висок дял на ИЗП (> 32,58 %) - 36,28 дка. Относителният дял на стопанствата в общината спрямо общия брой за страната за 2010 г. е 0,47 %, като Поморие попада в групата общини с висок дял (> 0,4 %).

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 ССИ номер 2007СВ16ІР0008

PARTNERSHIP

Според размера на заеманите площи зърнопроизводството е доминиращо в общината. Втори по значение са трайните насаждения и то преди всичко лозовите насаждения, при които доминират винените сортове.

Основните зърнени и технически култури, застъпени в общината са пшеница, ечемик, ръж, слънчоглед, кориандър, лавандула, рапица.

В животновъдството основните насоки са запазване и възстановяване репродуктивността на животните, като се съхраняват ценните генетични качества. В момента то се развива главно на екстензивна основа в домашното стопанство и в личния двор. По-големите животновъдни ферми и стопанства обхващат по-малко от половината животни в общината.

На територията на община Пънархисар има около 3500 - 4000 земеделци, които се занимават предимно с растениевъдство, което заема основен дял в земеделието в региона. Използваната земя за растениевъдство е около 250 хил. м², като 50 % се използва за отглеждане на пшеница, 37 % - за слънчоглед, 10 % - за царевица и 3 % за зеленчуци.

На 82 % от земеделските земи в провинция Къркларели се развива неполивно земеделие, без оставяне на земите за угар. На 18 % от тях се развива поливно земеделие. Поливните площи в областта са общо 488 192 декара, от които 337 554 декара се напояват от държавата, а 150 638 декара се напояват от земеделските стопани. Общата площ на обработваемите земи в Община Пънархисар са 581 164 дка, като от тях поливните са по-малко от 3 %. Пливните площи в Община Пънархисар са общо 15 900 декара, като 50 % - 7 950 дка се напояват от държавата, а останалата половина – 7 950 дка, от земеделските стопани.

Таблица 1: Поливни площи на територията на провинция Къркларели и община Пънархисар

	Напояване от държавата (дка)	Напояване от земеделските стопани (дка)	Общо (дка)
Община Пънархисар	7 950	7 950	15 900
Провинция Къркларели	337 554	150 638	488 192

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

PARTNERSHIP

От общо 1 914 187 01 декара в окръг Къркларели 1 747 917 декара са заети със зърнени и други технически култури, 36 338 декара - с овощни градини и 21 187 декара – със зеленчукови и билкови градини.

Предназначението на земите на територията на Община Пънархисар е както следва:

- ✓ Обработваеми ниви - 226 041 дка.;
- ✓ Лозя и градини – 1 349 дка;
- ✓ Пасища и ливади - 17 740 дка;
- ✓ Гори и храсти - 244 730 дка;
- ✓ Запустели земеделски земи - 3 851 дка;
- ✓ Неподходящи за обработване земеделски площи - 91 310 дка.

В структурата на земеделието в провинция Къркларели важна роля играят житните култури, слънчоглед, захарно цвекло, царевица, бобови за храна, лозя. Сред селскостопанските продукти силно застъпени са пшеница и слънчоглед. След зърнените култури и слънчогледа други важни култури са захарно цвекло, царевица и картофи. Площите, на които се отглеждат лозя съставляват 2 % от обработваемите земи в провинция Къркларели. Върху 84 % от тази площ се отглеждат зеленчуци, върху 12 % - лозя, върху 8 % - плодове.

В община Пънархисар и селата ѝ се отглеждат предимно пшеница и слънчоглед. От зеленчуците се отглеждат преобладаващо зеле, спанак, праз, домати, краставици, пипер, зелен фасул, маруля. В общинския център и селата има 56 оранжерии, а върху 14 декара се развива земеделие под тунели от пластмасово фолио.

Освен това в община Пънархисар се развива и покрито селскостопанско производство. В общината има общо 19 декара парници.

Най-важният източник на доходи за жителите на региона е земеделието и животновъдството. Но с всяка изминала година доходите от тях намаляват, площите на глава от населението намаляват и голяма част от земеделските стопани, като не могат да се изхранват от малки парчета земя, се откъсват от нея. По-долу е показана схема на производствените количества от животновъдство към 2012 г. за провинция Къркларели и за община Пънархисар.

Провинция Къркларели

- ✓ говеда (питомни) - 133 018 бр.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

PARTNERSHIP

- ✓ биволи - 1547 бр.
- ✓ говеда(мелези) - 14 675 бр.
- ✓ говеда (местни) – 3 622 бр.
- ✓ овце (местни) 214 741бр.
- ✓ кози (козина) 68 394 бр.
- ✓ овце (меринос) 420 бр.
- ✓ кокошки за месо - 30 168 бр.
- ✓ кокошки за яйца - 366 200 бр.
- ✓ пуйки - 11 603 бр.
- ✓ патици - 3 331 бр.
- ✓ гъски – 7 056 бр.
- ✓ коне - 918 бр.
- ✓ катъри - 185 бр.
- ✓ магарета - 927 бр.
- ✓ нови кошери - 35 407 бр.
- ✓ стари кошери - 10 850 бр.
- ✓ общо кошери - 46 257 тона
- ✓ производство на мед - 652 538 тона
- ✓ производство на восък -29 637 тона

Община Пънархисар

- ✓ говеда (питомни) - 8 946 бр.
- ✓ овце (местни) - 21 255 бр.
- ✓ кози (козина) - 12 319 бр.
- ✓ птицевъдство (производство на крилати)
- ✓ кокошки за яйца - 9000 бр.
- ✓ пуйки - 650 бр.
- ✓ патици - 300 бр.
- ✓ гъски - 450 бр.
- ✓ коне - 56 бр.
- ✓ катъри - 30 бр.
- ✓ магарета – 147 бр.
- ✓ нови кошери - 3 618 бр.
- ✓ стари кошери - 600 бр.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ161РО008

PARTNERSHIP

- ✓ общо кошери - 4 218 тона
- ✓ производство на мед – 10 545 тона
- ✓ производство на восък 21 090 тона

В рамките на проекта бяха извършени 2 паралелни теренни проучвания през 2014 г., в които се включиха общо 204 респонденти - земеделски производители от община Поморие и община Пънархисар. От изготвените анализи на попълнените анкети от респондентите, основният извод е, че от растениевъдството най-широко застъпено е „полското производство – зърнени култури“ следвано от зеленчукопроизводство, лозарство и овощарство.

Животновъдството е по-слабо застъпено в сравнение с растениевъдството и съгласно проведеното анкетиране е видно, че голям дял са пада на говедовъдство.

На база на проведеното теренно проучване в община Поморие през 2014 г. са идентифицирани следните потребности и ограничения:

1. Необходимост от провеждане на публична информационно-мотивационна кампания чрез прилагане на различни средства с цел повишаване информираността относно ползите от компостиране, възможностите за компостиране и за повишаване на готовността за компостиране на генерирания селскостопански отпадък.
2. Необходимост от провеждане на информационна кампания за представяне на ползите от оползотворяването на селскостопанските отпадъци чрез компостиране – от една страна намаляване на отпадъците на депо, а от друга, производство на качествен почвоподобрител – компост.
3. Необходимост от специален фокус върху крупните земеделски стопани при представяне на възможностите и ползите от компостирането.
4. Необходимост от налагане на строги санкции на земеделските стопани, нарушаващи забраните за изгаряне на селскостопански отпадъци, с което да се мотивират изрядните производители;
5. Необходимост от допълнителна мотивация за земеделските стопани, които компостират „частично“ или решават проблема със селскостопанските отпадъци по нормативно установения начин – чрез подробни разяснения и представяне на улесненията за земеделския стопанин при компостиране.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ161РО008

PARTNERSHIP

6. Необходимост от детайлно представяне на ползите от компостирането пред целевите групи – икономически, екологични, физични /структурни/ ползи, химични, биологични ползи и др.
7. Необходимост от подробно представяне на отделните видове системи за компостиране – с техните предимства и недостатъци;
8. Необходимост от по-широко представяне пред обществеността – домакинства, земеделски производители и др., на проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Бургас“ и предвидените в него инвестиционни мерки, касаещи управлението на твърдите битови отпадъци и биоразградимите отпадъци на територията на Община Поморие;
9. Да се потърсят възможности за предоставяне на безплатни съдове за компостиране на максимално широк кръг от заинтересовани лица;
10. Да се потърсят възможности за въвеждане на стимулиращо данъчно облагане – определяне на такса смет на база количеството изхвърлени отпадъци;
11. Да се потърсят възможности за въвеждане на данъчни облекчения при компостиране на генерираните биоразградими отпадъци;
12. Да се потърсят възможности за преференции за получаване на субсидии при въвеждане на различни методи за намаляване на генерираните в стопанството отпадъци;
13. Представяне на ползите от компостирането за биологичните производители, като специфична целева група.

На база на обобщените данни от проведеното проучване в Община Пънархисар се идентифицират следните потребности и ограничения:

1. Необходимост от запознаване на селскостопанските производители с правилните начини за третиране и обезвреждане на биоразградимите отпадъци, генерирани от дейността им.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

PARTNERSHIP

2. Необходимост от задълбочено разясняване сред земеделските производители на понятието компостиране, процеса компостиране и ползите от него;
3. Необходимост от допълнително мотивиране на тези земеделски производители, които полагат усилия да третират отпадъците си по „екологосъобразен“ начин, но все още не ги компостират.
4. Необходимост от подробно представяне на компостирането като процес, предпоставки за получаване на качествен компост, ползи от компоста.
5. Необходимост от прилагане на мерки за мотивиране и подпомагане на населението и земеделските стопани в частност - бесплатно раздаване на съдове за компостиране, организиране на семинари, обучения, информационни срещи, на които да се предоставя подробна информация относно процеса на компостиране и ползите от употребата на компоста в селското стопанство и бита.
6. Високата степен на позитивна нагласа към компостирането обуславя необходимостта от търсене на възможни варианти за внедряване на система за компостиране на местно ниво.
7. Определяне на вида система за компостиране, която да бъде внедрена на местно ниво (централизирана/децентрализирана), след провеждане на проучване на нагласите на целевите групи и оценка на нуждите и ограниченията в целевия регион.
8. Необходимост сред целевата група да се организират различни обучителни и информативни мероприятия, представящи подробна информация за стандартите и изискванията, на които да отговаря произведеният компост, предназначен за продажба и последваща употреба в селското стопанство.
9. Необходимост от обвързване на такса смет с количеството на изхвърления отпадък.
10. Необходимост от въвеждане на различни финансови, данъчни и материални стимули за земеделските производители, компостиращи своите биоразградими отпадъци.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

PARTNERSHIP

11. Необходимост от по-задълбочено представяне на ползите от сертификация за биологично производство и запознаване на земеделските стопани с процедурата и конкретните изисквания за сертификация като биопроизводител.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

4. СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ПОМОРИЕ И ОБЩИНА ПЪНАРХИСАР. АНАЛИЗ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ТРЕТИРАНЕТО НА БИОРАЗГРАДИМИ ОТПАДЪЦИ. КОМПОСТИРАНЕ.

ОБЩИНА ПОМОРИЕ

Система за събиране и извозване на отпадъците

Сметосъбирането и сметоизвозването се извършва от „РТК“ ЕООД, гр. Елин Пелин. Избрана е система, изградена от несменяеми контейнери тип “Бобър” – метални и пластмасови, метални кофи с обем 110 л, 240 л и контейнери с обем 4 куб. м. Периодичността на извозване на отпадъците варира според необходимостта и сезона.

Таблица 1 Организиране на управлението на отпадъците в Община Поморие

Община	Административно звено	Персонален брой	Обслужваща фирма	Форма на възлагане	Срок на договора	Съдове-вид и брой	Честота на извозване	Техника – вид и брой
Поморие	Отдел „Устройство на територията и ООС“	20	„РТК“ ООД, гр. Елин Пелин	ЗОП	-	Контейнери тип „Бобър“ 1.1 – 645 бр.	В Поморие и Ахелой (м. 06-09) - ежедневно; два пъти седмично за селата. Извън сезона - веднъж седмично	4 автомобила през зимния сезон с обща вместимост 64 куб. м; 7 автомобила през летния сезон с обща вместимост 112 куб. м.

Събраните отпадъци се депонират на депо „Каменар“, като за 2013 г. са депонирани 7 208 т битови отпадъци. След изграждането на регионалната система за управление на отпадъците, отпадъците от община Поморие ще се извозват до претоварна станция в гр. Несебър, която ще обслужва двете общини.

PARTNERSHIP

Съгласно чл. 19 от Закона за управление на отпадъците, кметът на общината е отговорен за:

- ✓ разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло (ал. 3 т. 6). Системите за разделно събиране на отпадъци по чл. 19, ал. 3, т. 6 задължително включват всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители и курортните населени места;
- ✓ осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината и при необходимост в други населени места (чл. 19, ал. 3, т. 11).

При неизпълнение изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО, отчисленията по чл. 64 от ЗУО се увеличават с 15 % за периода до отстраняване на неизпълнението (чл. 19, ал. 5).

Съгласно чл. 22 от ЗУО, общинските съвети приемат Наредби за управлението на отпадъци, с които се определят и условията за разделното събиране и претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови отпадъци. Такива вече са разработени или предстои публикацията за обществено обсъждане в общините от региона. Препоръчително е включването на задължение за предоставяне на информация за изкупените/получените рециклируеми отпадъци от страна на всички субекти, извършващи такава дейност – пунктове, търговски обекти и др. на тяхна територия. Данните за страната сочат, че основната част от рециклируемите материали към момента се получават от пунктовете за изкупуване на вторични суровини.

Отпадъците от опаковки представляват част от рециклируемите материали и наличието на договор с организация по оползотворяване на отпадъците от опаковки не е достатъчно за изпълнение на изискванията на Закона. Това се вижда ясно от представените по-долу данни.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

Разделно събиране на отпадъци

Община Поморие има сключен договор за разделно събиране на отпадъците от опаковки с “Екобулпак” АД от 28.09.2010 г. и допълнително споразумение от 13.02.2013 г. За целите на разделното събиране в общината са разположени следните съдове:

- ✓ Жълти контейнери тип „Ракла“ за събиране на отпадъци от опаковки от хартия, пластмаса и метал – в гр. Поморие 58 бр. и в гр. Ахелой 20 бр.;
- ✓ Зелени контейнери тип „Иглу“ за събиране на отпадъци от опаковки от стъкло – в гр. Поморие 75 бр. и в гр. Ахелой 5 бр.

В следващата таблица е представена наличната информация за разделно събраните фракции битови отпадъци за рециклиране за периода 2009 - 2012 г. и информацията от отчета на организацията за оползотворяване на отпадъците от опаковки за 2013 г.

Таблица 2 Разделно събраните фракции в община Поморие, 2009-2013

Година	Разделно събрани фракции битови отпадъци за рециклиране (тона)				
	Хартия и картон	Пластмаси	Метали	Стъкло	Общо
2009	41,09	22,63	0	5,9	70,42
2010	-	-	-	-	-
2011	23,38	-	0	1,46	24,84
2012	144,58	-	0	1,5	146,08
2013*	37,223	6,271	0	4,4	47,934

**Данните за 2013 г. са от Концепция за управление на Регионална система за отпадъци Регион Бургас.*

48 тона представляват 2 % от количеството хартия, картон, пластмаса и стъкло, образувани на територията на община Поморие (включително от туристи) и 7 % от теглото на количествата опаковки.

Оползотворяване на био-разградимите отпадъци в Община Поморие

В Община Поморие земеделието е един от водещите отрасли, които оказват положително влияние върху икономическия ръст в общината. В община Поморие регистрираните земеделски производители през 2012 г. са 536 на брой.

Графика 1. Регистрирани земеделски производители

Източник: Общински план за развитие на Община Поморие за периода 2014 – 2020

Земеделските производители в Община Поморие са много повече, като само животновъдите са 1778, а обработваемите площи в общината са 79 % от общата площ на общината, в това число и поливна площ.

Нужно е да се отбележи тази статистика, защото именно чрез нея могат да се изведат мерките за прилагане на механизми за въвеждане на разделно събиране на биоразградимите отпадъци и да се дефинират приоритетите в управлението на отпадъците на общинско ниво.

Приложими са две системи за управление на биоразградимите отпадъци – централизирана и децентрализирана, които предполагат различни мерки и подходи за прилагане на разделно събиране на биоразградимите отпадъци и компостиране.

Компостирането има решаваща роля в намаляване на въздействието върху околната среда от депонирането, като отклонява голяма част от битовите отпадъци от постъпването на депо. Към ползите от разделното събиране на био-отпадъците могат да се прибавят и опазване на атмосферния въздух, защото намалява парниковите газове.

Полученият при компостирането продукт – компост, е ценна суровина, която се използва като тор, подобрител на почвата или мулч. Той увеличава хранителните вещества в почвата, подпомага задържането на влага в нея и задушава плевелите. По този начин с използване на компост може да се намали необходимостта от прилагане на изкуствени торове и пестициди. Това от своя страна намалява вероятността от попадане на вредните вещества от почвата в повърхностните и подпочвените води. Компостът повишава способността на почвата да задържа влага.

Тематичната стратегия за защита на почвите (COM 2006/231) приканва към използването на компост като един от най-добрите източници на устойчива органична материя, от която може да се развие нов хумус в почви с влошено качество. Регламентът за биологичното земеделие (2092/91ЕИО до 31.12.2008 г. и 834/2007/ЕО от 01.01.2009 г.) определя условията за използването на компост при биологичното земеделие.

Оползотворяване на компоста

В ЕО около 50 % от компоста се използва в селското стопанство, до 20 % за оформяне на зелените площи, около 20 % при производство на растежни среди и изкуствени почви и до 25 % за частно потребление. Страните, които произвеждат компост главно от смесени отпадъци, обикновено го използват в селското стопанство (Испания, Франция), за възстановяване на почва или за покривен материал в депата за отпадъци (Финландия, Ирландия, Полша). Той се използва успешно и при възстановителни работи при строителни обекти, например за тревни площи около улични платна или за озеленяване след строежи. Търсенето на компост не е еднакво навсякъде в Европа, като основно зависи от нуждите за подобряване на почвите и доверието на потребителите.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІРО008

Все още в Община Поморие не е въведена система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци и не са предприети съответните стъпки.

Значим източник на атмосферно замърсяване за Община Поморие е неправомерното изгаряне на растителни отпадъци, особено през пролетно-летния сезон и локалното отопление с твърдо гориво през зимата. В тази връзка за Община Поморие е необходимо да се предприемат бързи мерки за ограничаване на нерегламентирани опожарявания и неконтролирано горене на растителна биомаса.

Централизирана система за събиране и третиране на био-отпадъците

Централизирани инсталации за компостиране се предвижда да се изградят на територията на общините, на чиито регионални депа се депонират годишно над 20 000 т отпадъци. На регионалното депо в Бургас е предвидена сепарираща инсталация, която в частност ще отделя биоразградимата фракция от потока твърди битови отпадъци, както и компостираща инсталация, за която първоначално се предвижда да третира разделно събрани зелени био-отпадъци, но с капацитет да обхване в последствие и компостирането на пресятата био-фракция от смесените твърди битови отпадъци. Също така съоръжения за компостиране са предвидени за двете претоварни площадки в Карнобат и Несебър. Община Поморие е член на сдружение „Управление на отпадъците – Регион Бургас“ и като такава участва в проекта.

ОБЩИНА ПЪНАРХИСАР

Капацитетът на депото, което обслужва Община Пънархисар е 500 000 м³. Дневното количество на твърдите битови отпадъци е 16 тона, годишното е 5 840 тона. 800 - 1000 контейнера с капацитет 800 л се обслужват от 2 специализирани самосвала и 7 човека, отпадъците се транспортират на 2 км отдалеченост от града. Сметището е отдадено под наем за срок от 1 година.

Битовите отпадъците все още не се събират разделно. На територията на депото ръчно се разделят отпадъците на стъкло, пластмаса, найлон, хартия и метал.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

Градът разполага с потенциал за събиране и обезвреждане на битовите отпадъци по подходящ, щадящ околната среда начин, а именно чрез компостиране.

Дневното количество на медицинските отпадъци е 8,82 кг., седмичното е 61,92 кг; годишно - 3 220 кг. Медицинските отпадъци се събират с кола за медицински отпадъци, след като се изхвърлят в ров в местността Амбаркая, извън града, засипват се с вар и след това с пръст.

В Турция броят на съоръженията за компостиране е доста нисък. Налични са 9 - в Истанбул, Измир, Анталия, Мерсин, Кемер, Гиресун, Тургутлу, Одрин и Ялова.

В Пънархисар отпадъците, които могат да се компостират, са предимно от:

- ✓ Селскостопанска дейност – животински отпадъци от отдалечените градски квартали, в които се развива животновъдство и растителни отпадъци от земеделски дейности;
- ✓ Остатъци от зеленчуци и плодове и др. от складовете за търговия на едро и местния пазар, който се организира в определен ден от седмицата (събота) в центъра на града;
- ✓ Окосена трева и окастриени клони от полето и парковете;
- ✓ Домашни кухненски отпадъци.

Съгласно Закона за околната среда чл. 7 за големите градски общини и чл. 14 и чл. 15 за останалите е възложено на общините да събират и извозват до депо, да третират и обезвреждат твърдите битови отпадъци по начин, който да не вреди на човешкото здраве и да щади околната среда. През 2006 г. с номер В.18.0.ÇYG.0.04.01.156/7204/22.06.2006 г. Главна дирекция „Управление на Околната Среда“ на Министерството на горите и околната среда изготвя времеви работен план на съоръженията за обезвреждане на твърдите битови отпадъци. Съгласно чл. 11 на Закона за околната среда (изменение 13.05.2006-5491/чл.8) големите градски общини, както и по-малките, са задължени да изграждат/възлагат изграждане, експлоатират/възлагат експлоатация на съоръжения за обезвреждане на твърди битови отпадъци.

В двата целеви региона по проект „Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци“ – Община Поморие и Община Пънархисар, селското стопанство е приоритетен отрасъл с водеща роля за социално-икономическото

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 ССИ номер 2007СВ161РО008

развитие. Генерираните от селскостопанската дейност отпадъци с растителен и животински произход са подходящи за компостиране, чрез което се постига многостранен ефект.

Компостирането е естествен, природен начин за рециклиране на органичните отпадъци. Всички живи същества са органични и се разлагат по естествен път. В естествените системи мъртвите растения и животни попадат в земята и се разграждат от бактерии, гъбички и други микроорганизми. Когато хората управляват този процес на превръщане на органичните вещества в почвени, той се нарича компостиране. Компостът е тъмно, рохкаво, миришещо на пръст вещество в почвата в горите, под тревата в ливадите и под купчините стари листа в градината. Компостът включва както стабилизирани органични вещества, така и живи организми, които непрекъснато рециклират хранителни вещества от мъртвите животни и растения. Готовият компост и организмите, които го произвеждат, са жизненоважни за здравето на растенията, почвата и цели екосистеми. Смисълът на компостирането на селскостопански отпадъци е в изваждането на органичните вещества от боклука, предназначен за депониране, и използването им в земеделското стопанство / градината. Компостирането предлага конкретни начини за намаляване и повторна употреба на ценни биологични ресурси, с цел да направим земеделските стопанства и общностите по-здравословни и устойчиви.

Предпочитаните варианти за справяне с биоразградимите отпадъци са:

- ✓ предотвратяване и свеждане до минимум - чрез избягване генерирането на отпадъци;
- ✓ биологично третиране - основно на кухненски, градински, селскостопански отпадъци, включително компостиране;
- ✓ рециклиране - основно от хартия и картон, но и на текстилни изделия;
- ✓ остатъчно третиране - термична обработка с оползотворяване на енергията или чрез механично-биологично третиране.

В селското стопанство успешно могат да бъдат приложени горепосочените възможности за третиране на генерираните отпадъци, но най-разпространеният е чрез компостирането им и последващо използване на произведения компост в дейността. Посочените опции за третиране на биоразградимите отпадъци

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

PARTNERSHIP

допринасят за намаляване на негативното антропогенно въздействие върху околната среда и ограничаване на климатичните промени.

Общностното и земеделското компостиране в община Поморие и община Пънархисар е идеалният метод, който може да се прилага за малки населени места, за т. нар. селски тип населени места или слабо населени места и/или отдалечени райони.

За да бъде компостирането успешно прилагано, особено земеделското и домашното, трябва да се провеждат непрекъснато разяснителни кампании, които да подчертават ползите за околната среда, (намалени разходи за транспорт и емисии, нужда от по-малки мощности за третиране, замяна на торфа и изкуствените торове в градинарството и т.н.), както и не на последно място финансовите ползи от домашното компостиране. След време неубедените и немотивираните хора се отказват от компостирането.

Важна мярка за насърчаване на собствениците на земеделски стопанства/градини при започване и поддържане на дейността си по земеделско и домашно компостиране е предоставянето на услуги за нарязване на обемистите отпадъци от градините. Добре нарязаните дървесни отпадъци като храсти и дървесни остатъци са не само изключително ценен източник на материал за компостиране – нещо повече, от технологична гледна точка наситняването на едрите растителни отпадъци до определен размер е критично важно, за да може изобщо да се гарантира равномерното протичане на процеса на компостиране. Услугите за нарязване на тези отпадъци, предлагани от местните органи са много ефективен инструмент за подпомагане на рециклирането на обемистите органични отпадъци от градините и парковете по най-подходящия начин. Те могат да се предлагат безплатно от 2 до 4 пъти на година при фиксирани дати или може да се поръчват на индивидуална основа. Собственикът на градината може да реши дали нарязаният материал ще бъде съхраняван или доставен в съоръжението за компостиране.

Основният извод е, че чрез компостиране на сравнително малки количества био-отпадъци, могат качествено и без значителни разходи да се компостират сумарно големи количества био-отпадъци, което да окаже значително въздействие и върху капацитета и разходите за събиране и третиране на био-отпадъците в общински и регионален мащаб.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

PARTNERSHIP

Общностното компостиране на място може да бъде определено като децентрализирано компостиране, защото то отговаря на принципа за близост до източника, т. е. на рециклиране на малки количества органични отпадъци в близост до източника на образуването им. Това компостиране представлява компостиране на малки площадки в края на населеното място от местното население, организирани под някаква форма. Това би изисквало ефективна самоорганизация на местното население не само да изнасят биоотпадъците си на тези площадки, но и да ги компостират с общи или разпределени по общо съгласие усилия, като след това ползват компоста за собствени нужди. Ползите от такова компостиране са много, но най-важният е прилагането на принципа за близост, за решаването на местните проблеми с отпадъците и превръщането им в наличен ресурс.

Компостирането на зелените отпадъци от парковете и градините от страна на общините се състои в събиране, извозване, временно съхраняване и компостиране. Тези отпадъци се разделят на такива, образувани от поддръжката на обществените паркове и градини и такива, доставени от частни домакинства или търговски потребители.

Компостирането на земеделски отпадъци ни насочва към различни практики, които земеделските производители могат да използват, за да управляват органичните материали в земеделското стопанство. Всички техники за компостиране на селскостопанските отпадъци използват естествената активност на бактерии, гъби и други организми в почвата, за да разградят органичните вещества и да ги върнат обратно в земята. Разграденият органичен материал - компостът, е от съществено значение за наличието на здравословно земеделско стопанство.

Компостирането на селскостопанските отпадъци може да е най-икономичният и екологичен начин за оползотворяване на органичните вещества, генерирани в градината. Ползите от компостирането на селскостопански отпадъци са многостранни:

- Отклонява органичните вещества от депата за отпадъци - до 30 % от твърдите битови отпадъци са биоразградими и могат да бъдат отклонени от депата. Компостирането на отпадъците удължава живота на депата и намалява разходите и въздействието върху околната среда, свързани с тях.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

PARTNERSHIP

- Спестява пари - всеки килограм компостирани органични вещества намалява с един килограм отпадъците, предназначени за събиране, превозване и разтоварване на депо или за изгаряне. Избягването на всяка от тези стъпки спестява пари на общността.
- Подобрява здравето на почвата и растенията, запазва водата и намалява нуждата от използване на химикали - компостът помага на почвата да повиши абсорбирането на вода и да се запази влагата; намалява ерозията и необходимостта от напояване; осигурява и съхранява хранителните вещества, следователно са необходими по-малко торове и пестициди.
- Предотвратява вредните ефекти от изгарянето на селскостопански отпадъци - изгарянето на отпадъци произвежда големи количества въглероден оксид, прахови частици и канцерогенни въглеводороди, които са дразнещи и причиняват здравословни проблеми.
- Повишава информираността и усилията за рециклиране и намаляване на отпадъците - компостирането на селскостопански отпадъци е много добър способ хората да започнат да мислят за това, какво има в боклука им и е "практическо" въведение в процеса на рециклиране. След като хората се почувстват овластени да се справят с органичната част от отпадъците си, те стават активни и в другите дейности за намаляване и рециклиране на отпадъците.

Компостирането е един от най-ефективните начини за предотвратяване на реалната опасност от екологична катастрофа. Това е най-добрият начин за управление и рециклиране на биоразградими отпадъци и в частност селскостопански отпадъци, което го прави уникален и незаменим. Ползите на компоста са безспорни, но е необходимо това да стане всеизвестен факт сред земеделските производители, което в допълнение с финансови и материални стимули би довело до получаване на много добри резултати в полза на компостирането. Ефектът от компостирането е многостранен, като основните резултати включват намаляване на разходите за сметосъбиране и сметоизвозване, увеличаване на експлоатационния период на депата, а от друга страна редуциране на количествата емисии парникови газове, излъчвани в атмосферата.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

5. ОБОБЩЕН SWOT - АНАЛИЗ

Изготвеният обобщен **SWOT - анализ** идентифицира силните и слаби страни в управлението на отпадъците от селскостопанска продукция на територията на Община Поморие и община Пънархисар, както и дефинира възможностите и заплахите.

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<p><u>Община Поморие</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Национално и местно законодателство, изградено върху Европейските принципи в областта на управление на отпадъците; ➤ Разработени национални, регионални и местни стратегически документи, които идентифицират основните приоритети в областта на управлението на отпадъците; ➤ Съществува система за разделно събиране на отпадъци, която да е основа за разделяна на органичната фракция от битовия отпадък; ➤ Включването на Община Поморие в изграждането на регионална система за управление на отпадъците Братово-запад; ➤ Методите на компостирането са познати отдавна и съществуват стари традиции в компостирането на градински и животински отпадъци 	<p><u>Община Поморие</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Слаба информираност на населението относно третирането на отпадъците и ползите от правилното им обезвреждане; ➤ Слаба информираност относно третирането на хранителните и градински / „зелени“ отпадъци и икономически и екологични ползи за населението; ➤ Няма въведена система за разделно събиране и оползотворяване на селскостопанските отпадъци; ➤ Има въведена система за разделно събиране на отпадъците от опаковки, но тя не е работеща. Разположените контейнери се използват за различни битови отпадъци; ➤ Недостатъчен финансов ресурс за въвеждане на добри

<p>особено в селата на общината.</p> <p><u>Община Пънархисар</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Стартирал процес на въвеждане на европейски законодателни практики за управление на отпадъците, както и подхода стратегическо планиране; ➤ Наличие на политическа воля за въвеждане на мерки за екологосъобразно третиране на отпадъците; ➤ Използване на Европейски фондове и програми. 	<p>практики и модерни технологии за третиране и обезвреждане на отпадъците;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Липса на достатъчно квалифициран човешки ресурс за управление на отпадъците от селскостопанска дейност; ➤ Съществува риск за нерегламентирано замърсяване с битови и селскостопански отпадъци, особено в селата. <p><u>Община Пънархисар</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Недостатъчен административен капацитет, особено на общинско ниво, за прилагане изискванията на екологичното законодателство и за програмиране, подготовка, управление и мониторинг на инвестиционни програми, планове и проекти; ➤ Високи разходи за инвестиции за подобряване и адекватно опазване на околната среда и за прилагане на екологичното законодателство; ➤ Наличие на различно ниво на достъп до определени основни услуги между селските и градските райони (събиране на отпадъци); ➤ Остарял подход при управлението на отпадъците,
---	---

PARTNERSHIP

	<p>предимно се третират чрез изгаряне;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ниско ниво на осъзнаване на екологичните въпроси и нужди от страна на местната администрация, ръководителите, земеделските производители и населението; ➤ Недобре развити системи за събиране (включително разделно събиране) на отпадъци, тяхното транспортиране и съоръжения за екологосъобразно третиране на отпадъци; ➤ Недостатъчни мерки за минимизиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на отпадъците; ➤ Голям брой рискови депа за битови и биоразградими отпадъци, нерегламентирани сметища, стари замърсявания с отпадъци, малки сметища, поради съществуващите практики за неконтролируемо депониране и наличието на други силно замърсени терени; ➤ Увеличаване на промишлените отпадъци заради икономическия ръст
--	---

	без създаване на подходящи условия за екологосъобразното им обезвреждане.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<p><u>Община Поморие</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Целевият регион предлага много добри възможности за прилагане на децентрализирано компостиране на селскостопански отпадъци; ➤ Чрез компостиране на градинските и селскостопанските отпадъци могат да се третират големи сумарни количества био-отпадъци, което да окаже значително въздействие върху капацитета и разходите за събиране и третиране на био-отпадъците в общински и регионален мащаб; ➤ Разширяване и по-ефективно развитие на системата за разделно събиране на отпадъците с цел оползотворяване на органичните биоразградими компоненти, включително чрез насърчаване на домашното компостиране в селата; ➤ Оптимизиране на системата за сметосъбиране и сметоизвозване; ➤ Въвеждане на финансови и икономически стимули за компостиране на отпадъците и санкции за нарушителите; 	<p><u>Община Поморие</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Увеличаване количеството на депонираните битови отпадъци, включително и от селскостопанска дейност; ➤ Липса на добри практики и модерни технологии за третиране и обезвреждане на отпадъците от селскостопанска дейност; ➤ Недостатъчен административен капацитет за управление на отпадъците; ➤ Недостатъчно информирано население и земеделски производители за методи за оползотворяване на селскостопански отпадъци; ➤ Съществува риск за нерегламентирано замърсяване с битови и селскостопански отпадъци, особено в селата; ➤ Ниска екологична култура сред населението и ниска степен на подкрепа.

PARTNERSHIP

- Прилагане на мерки за повишаване информираността на местното население;
- Ограничаване на неаглемтирани опожарявания и неконтролирано горене на растителна биомаса;
- Предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци;
- Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците;
- Намаляване на риска от стари замърсявания;
- Изграждане на регионалната система за управление на отпадъците;
- Въвеждане на мерки за предотвратяване на горски пожари и забрана за палене на стърнища;
- Използване на Европейски фондове, Оперативна програма „Околна среда”, Програма за развитие на селските райони и други финансови национални източници за постигане на заложените мерки и индикатори.

Община Пънархисар

- Реализация на ускорен икономически ръст и нарастване на националния финансов ресурс за инвестиции в околната среда и по-специално в изграждането на

Община Пънархисар

- Глобалното изменение на климата, попадането на Турция в зоната на засушаване и рисковете, свързани с непредвидими бедствия (напр.

PARTNERSHIP

<p>инфраструктура за услуги в сектор “околна среда”;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Използване на предприемаческите финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазването на околната среда и управлението на отпадъците, вкл. био-разградимите отпадъци; ➤ Увеличаване на финансовия капацитет за осъществяване на екологични проекти, вследствие на алтернативно финансиране на дейности по опазване на околната среда и управление на отпадъците, чрез участие на Турция в различни глобални фондове/проекти; ➤ Наличен потенциал за развитие на институционалната рамка за информиране и участие на обществеността в процеса на вземане на решения по въпросите за управление на отпадъците; ➤ Съществува потенциал за ангажиране на бизнеса в усилията за опазване на околната среда и управлението на отпадъците; ➤ Въвеждане на ефективни, съвременни техники и технологии, прилагани по отношение на управлението на отпадъците. 	<p>наводнения, аварии, суша);</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Допълнително увеличаване на замърсяването с отпадъци, поради интензификация на селското стопанство, индустриалната дейност, транспорта и туризма, неспазване на екологичните изисквания и стандарти; ➤ Липса на знания и иновативност по отношение на ефективно управление на отпадъците, което води до неосъзнатост по отношение на рисковете за околната среда и човешкото здраве от неконтролируемо замърсяване със селскостопански отпадъци; ➤ Няма разработени стратегически планове за управление на отпадъците, базирани на подхода „устойчиво развитие”; ➤ Недостатъчно квалифициран човешки ресурс за управление на отпадъците в общината. ➤ Увеличаване количеството на депонираните битови отпадъци и отпадъци от селскостопанска дейност.
--	---

6. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ, ДЕЙНОСТИ И ИНДИКАТОРИ.

При разработване на стратегическите цели, дейности и индикатори на екшън плана са взети предвид основните постановки на редица политически и планови документи на Република България и Република Турция. Сред тях са Националният стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010 - 2020 г., Национален стратегически план за управление на отпадъците (НПУО) от строителството и разрушаване на територията на Република България за периода 2011 - 2020 г., както и проекта на Национален план за управление на утайките от ПСОВ.

НПУО е разработен и в тясна координация с Третия национален план за изменение на климата, 2013-2020 г., и по-конкретно в частта, отнасяща се до емисии на парникови газове от Сектор „Отпадъци“. Взети са предвид и предвижданията на Националната програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегия "Европа 2020", Национална програма за развитие: България 2020, Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022г. и Националният план за действие по управление на устойчивите органични замърсители 2012-2020 г.

В Турция, много и различни ведомства и институции се занимават с управлението на твърди отпадъци и липсва добро взаимодействие между тях. Твърдите отпадъци водят до проблеми, ако отпадъците не се изхвърлят правилно и с бързото нарастване на населението в бъдеще проблемите ще се увеличават. В Турция принципите за управление на отпадъците и правилните технологии се основават на редица екологични закони. В 20-годишния период до 2003 г., (1983-2003г.), са създадени само на три наредби, свързани с отпадъците, като се има предвид, че в годините между 2003 г. и 2008 г. са въведени десет допълнителни наредби. Стратегическите документи за управление на отпадъците, които вече се прилагат в Турция, са:

- ✓ Анализ "Развитие на депа и на отпадъци за производство на енергия от сметищен газ в Турция 2013";
- ✓ Общинско управление на отпадъците в Турция, под редакцията на Европейската агенция по околна среда - февруари 2013;
- ✓ "Национална стратегия за рециклиране и План-график за действие".

Методите за обезвреждане, използвани в Турция, които трябва да се съобразят с тези наредби, са изброени тук:

- ✓ депониране – твърдите отпадъци се съхраняват чрез извозване до депо и уплътняване на големи площи, които имат непромокаем слой, за да се предотврати замърсяването на почвата и въздуха. Този непромокаем слой се образува от пръст и геомембрана. Най-важното изискване за депото е предотвратяването на вредните ефекти върху околната среда и хората чрез използването на този непромокаем слой;
- ✓ изгаряне - в Турция изгарянето се използва главно за медицински отпадъци, за разлика от някои страни, в които се изгарят и битови отпадъци;
- ✓ стерилизация - в Турция през 2006 г. са построени стерилизационни съоръжения и сега те се използват в няколко града. В момента използван в много градове метод е поглъщане чрез варосване. Една от целите на План-графика за управление на отпадъците е да се увеличи броят на стерилизационните съоръжения.

Според общинското управление на отпадъците в Турция **най-важните фактори и инициативи за управление на отпадъците в Турция са:**

- ✓ Законът за контрол на твърдите отпадъци е първата стъпка към управление на твърдите отпадъци в Турция. Въпреки че има някои недостатъци в прилагането му, Общинската система за управление на твърдите отпадъци е подобрена въз основа на нови правила и подкрепена от проучвания, сочат данни на турското Министерство на околната среда и урбанизацията;
- ✓ Количеството на събраните твърди битови отпадъци през 2010 г. е 25 милиона тона, което се равнява на 84% от общо генерираните твърди битови отпадъци. Делът на твърди битови отпадъци, който се извозва до депо се е увеличил с 5% в годините между 2001 г. и 2010 г. Броят на депата, се е увеличил от 15 през 2003 г. на 68 в 3-тото тримесечие на 2012 г.;
- ✓ Според данните на TurkStat от 2010г., 54% от битовите отпадъци се извозват до депа и 44% се изхвърлят в общинските сметища. 2% от битовите отпадъци се отчитат като компостирани или унищожени чрез други методи;
- ✓ Общинското управление на отпадъците се подобрява. Броят на лицензираните съоръжения за рециклиране и оползотворяване е нараснал през последните десет години. През 2003 г. е имало 46 съоръжения за

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

PARTNERSHIP

рециклиране и оползотворяване на различни видове отпадъци, а до 2012 г. броят на лицензираните съоръжения се е увеличил до 956 бр. Въпреки това, тези подобрения в качеството на управление на отпадъците все още не са отразени в отчетените данни.

Текущите инициативи за подобряване на общинската система на управление на твърдите отпадъци в Турция, са изброени по-долу:

Цели се да се създаде система за управление на отпадъците в Турция в съответствие със съответното национално законодателство и законодателството на ЕС, която обхваща изграждането на необходимите съоръжения за третиране на отпадъци (съоръжения за предварителна обработка и депа) и претоварни станции, намаляване на количеството на отпадъците, като се гарантира рециклиране и повторна употреба, както и намаляване на разходите за извозване на отпадъците (МОСУ, 2012). Като първа стъпка за постигане на тези цели, се извършват проучвания в цяла Турция. През 2008 г. общините изготвят планове, включващи подробности за процеса на събиране (МОСУ, 2012 г.). До края на 2011 г., 283 планове за управление на отпадъците от опаковки са одобрени от МОСУ. Повечето от директивите на ЕС за управление на отпадъците също са транспонирани в националното законодателство на Турция.

Няма достатъчно достоверни данни за осигуряване на стабилна прогноза за бъдещето на общинската системата за управление на отпадъците на Турция. Въпреки това, съществуват важни законодателни актове, които дават индикация за бъдещите тенденции в общинските практики за управление на твърди отпадъци. В момента, повечето от директивите за управление на отпадъците на ЕС относно общинското управление на твърди отпадъци са транспонирани в националното законодателство на Турция в (МОСУ, 2012 г.):

- ✓ Закон за общите принципи за управление на отпадъците (05.07.2008г.);
- ✓ Закон за контрол на отпадъците от опаковки (24.08.2011г.);
- ✓ Закон за депонирането на отпадъци (26.03.2010г.).

Законът относно депонирането на отпадъци съдържа разпоредби за мониторинг, контрол, закриване и следексплоатационни процедури на съоръженията за отпадъци. Той също така е създал механизъм за докладване и база данни в

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

подкрепа на това. Националната стратегия за намаляване на биоразградимите отпадъци, които се изхвърлят в съоръжения за отпадъци, също е разработена като проект. Тази стратегия включва мерките, които трябва да бъдат предприети и посочва методите - рециклиране, компостиране, производство на биогаз или оползотворяване на енергията/материала. Според стратегията за намаляване на биоразградимите отпадъци, прилагането на Директивата за депонирането на отпадъци (99/31 / ЕО) ще стартира през 2025 г. (МОСУ, 2012 г.). За павилното прилагане на регламентите е необходимо да се положат значителни усилия, както и да се подобри комуникацията и сътрудничеството между правителство, местни власти и публичния и частния сектор.

Депониране на твърди биоразградими битови отпадъци

Законът за депониране на отпадъците (No: 27533 2012/03) има за цел да се намали количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци в програмния период. Изготвянето на стратегия за намаляване на количеството на биоразградимите отпадъци е в ход в съответствие с турското Министерство на околната среда и урбанизацията. С цел да се намали количеството на биоразградимите отпадъци, извозвано до сметищата, в процес на изграждане са нови съоръжения за механично-биологично третиране. Текущо оперират 8 съоръжения за компостиране и 6 съоръжения за производство на електрическа енергия от метан (МОСУ 2012 г.).

Регионални различия в Общинското рециклиране на твърди отпадъци в периода 2001-2010 г.

Не съществува регионална информация за рециклирането на отпадъци в Турция, подадена на ЕВРОСТАТ. Според Министерството на околната среда и урбанизацията, управлението на битовите отпадъци е отговорност на общините, като регионален подход за управление. От 2003 г. общините изпълняват проекти за управление на отпадъците, като чрез Асоциацията на общините си сътрудничат с други общини в региона.

Връзката между нивото на такса смет и степента на рециклиране на твърди битови отпадъци

Както бе споменато по-горе, общините са отговорни за събирането, транспортирането, разделянето, рециклирането, изхвърлянето и съхранението на

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 ССИ номер 2007СВ16ІР0008

PARTNERSHIP

отпадъците. Законодателство, влязло в сила през октомври 2010 г., има за цел представи държавни принципи за осигуряване на устойчивост на инфраструктурните еко-услуги и на услугите за отпадъци. Тези принципи предвиждат таксите да се изплащат към съответната община от абонатите, ползващи тези услуги. Общините трябва да са в състояние да покрият разходите за инвестиционни дейности въпреки наличието на таксите, събирани от домакинствата.

При прилагане на приоритетите по отношение на цели, дейности и индикатори на съответните национални планови документи е взето предвид, че Република България е страна-членка на ЕС, докато Република Турция е в процес на прилагане на европейското законодателство в областта на управлението на околната среда, както и в процеса на разработване на национални, регионални и местни планови документи за устойчиво управление на отпадъците в страната.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

7. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Стратегическа цел на съвместния екшън план за управление на отпадъците от селскостопанска дейност в Община Поморие и Община Пънархисар 2015 – 2018 е постигане на регионалните и национални цели за намаляване количествата на депонираните отпадъци и увеличаване дела на рециклирани био-отпадъци, включително от селскостопанска дейност.

Оперативна Цел 1:

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците от селскостопанска дейност чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.

Оперативна цел 2:

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени селскостопански отпадъци чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за човешкото здраве и околната среда.

Оперативна цел 3

Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците от селскостопанска дейност.

8. ЕКШЪН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Съвместният екшън план за управление на отпадъците от селскостопанска дейност в Община Поморие и Община Пънархисар 2015 – 2018 съдържа 12 конкретни действия/мерки и съответните индикатори, които допринасят за постигането на стратегическите цели на местно, регионално и национално ниво по отношение устойчивото планиране и управление на отпадъците от селскостопанска дейност. Дейностите са формулирани на база проведено теренно проучване в двете погранични общини през 2014 г., изготвената обобщена трансгранична оценка на нуждите на идентифицираните земеделски стопани от община Поморие и община Пънархисар за справяне с генерираните селскостопански отпадъци, както и на трансграничната оценка на въздействието на процеса на компостиране в Община Поморие и Община Пънархисар, проведени в рамките на настоящия проект.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

PARTNERSHIP

Стратегическа цел (СЦ)	Дейности / мерки	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущ	Целеви	Водеща	Партньор
ОЦ 1, ОЦ 2	1.1 Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в Община Поморие и община Пънархисар	Общински и републикански бюджет България;	2018 г.	Изградена регионална система за управление на отпадъците в Община Поморие и Община Пънархисар		2 общински системи	Община Поморие, Община Пънархисар	МОСВ, Министерство на околната среда и урбанизацията, Турция, Областни управи в Бургас и Къркларели, НПО, частен бизнес
	1.2 Изграждане на открити площадки за компосторане на отпадъци от обществените паркове и градини	Общински и републикански бюджет по сектори Р. Турция;	2018 г.			Брой и капацитет на изградените открити площадки – 10		
ОЦ 1, ОЦ 2	1.3 Редуциране обема на депонираните селскостопански отпадъци за сметка прилагане на рециклиране и	Общински и републикански бюджет Р. България;	2018 г.	Редуциран обем на депонираните селскостопански		Количество третирани отпадъци	Община Поморие, Община Пънархисар	МОСВ, Министерство на околната среда и

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ161Р0008

PARTNERSHIP

	оползотворяване.	Общински и републикански бюджет по сектори Р. Турция; Европейски програми проекти		отпадъци				урбанизацията, Турция, Областни управи в Бургас и Къркларели, НПО, частен бизнес
ОЦ 1, ОЦ,2	1.4 Разширяване и по-ефективно развитие на системата за разделно събиране на отпадъците с цел оползотворяване на органичните биоразградими компоненти, включително чрез насърчаване на домашното компостиране в селата	Общински и републикански бюджет Р. България; Общински и републикански бюджет по сектори Р. Турция; Европейски програми проекти	2018 г.	Ефективна система за разделно събиране с цел оползотворяване на органичните биоразградими компоненти		Количество третирани отпадъци	Община Поморие, Община Пънархисар	МОСВ, Министерство на околната среда и урбанизацията, Турция, Областни управи в Бургас и Къркларели, НПО, частен бизнес
ОЦ 1, ОЦ,2	1.5. Изграждане на пунктове за събиране на селскостопански отпадъци от домакинствата и земеделските производители	Общински и републикански бюджет Р. България; Общински и републикански бюджет по сектори Р. Турция;	2018 г.	Изградени за пунктове събиране на селскостопански отпадъци от домакинствата и земеделските производители		Брой изградени пунктове - 7	Община Поморие, Община Пънархисар	МОСВ, Министерство на околната среда и урбанизацията, Турция, Областни управи в Бургас и Къркларели ,

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

PARTNERSHIP

		Европейски програми проекти						НПО, частен бизнес
ОЦ 1, ОЦ,2	1.6 Разработване и изпълнение на Общинска програма за управление на твърди отпадъци за периода до 2020 г. в Община Пънархисар 1.7 Актуализиране и изпълнение на Общинската програма за опазване на околната среда за периода до 2020 г. в община Поморие	Общински и републикански бюджет Р. България; Общински и републикански бюджет по сектори Р. Турция; Европейски програми проекти	2016 г.	Разработена и действаща общинска програма за управление на твърди битови отпадъци до 2020 г. в община Пънархисар Актуализирана и изпълнение на Общинската програма за опазване на околната среда за периода до 2020 г. в община Поморие		Брой планови документа – 2	Община Поморие, Община Пънархисар	МОСВ, Министерство на околната среда и урбанизацията, Турция, Областни управи в Бургас и Къркларели, НПО, частен бизнес
ОЦ 1, ОЦ,2	1.8 Създаване на общински Съвет по земеделие и Съвет по опазване на околната среда, включващи представители на местната публична администрация, компетентните държавни органи, браншовите организации,	Общински и републикански бюджет Р. България; Общински и републикански бюджет по сектори Р.	2017 г.	Създадени общински Съвет по земеделие и Съвет по опазване на околната среда		Брой създадени съвети 4 бр.	Община Поморие, Община Пънархисар	МОСВ, Министерство на околната среда и урбанизацията, Турция, Областни управи в Бургас и

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

PARTNERSHIP

	неправителствения сектор и други заинтересовани страни	Турция; Европейски програми проекти						Къркларели, НПО, частен бизнес
ОЦ 1, ОЦ 2	1.9 Въвеждане на финансови и икономически стимули за насърчаване на компостирането на местно ниво и прилагане на санкции за нарушителите	Общински и републикански бюджет Р. България; Общински и републикански бюджет по сектори Р. Турция; Европейски програми проекти	2018 г.	Въведени финансови и икономически стимули за насърчаване на компостирането на местно ниво и прилагане на санкции за нарушителите		Брой въведени регулации; Брой санкции	Община Поморие, Община Пънархисар	МОСВ, Министерство на околната среда и урбанизацията, Турция, Областни управи в Бургас и Къркларели, НПО, частен бизнес
ОЦ 1, ОЦ 2	1.10 Ограничаване на нерегламентирани опожарявания и неконтролирано горене на растителна биомаса	Общински и републикански бюджет Р. България; Общински и републикански бюджет по сектори Р. Турция; Европейски програми проекти	2018 г.	Ограничени нерегламентирани опожарявания и неконтролирано горене на биомаса		Брой нормативни актове; Брой санкционирани	Община Поморие, Община Пънархисар	МОСВ, Министерство на околната среда и урбанизацията, Турция, Областни управи в Бургас и Къркларели, НПО, частен бизнес

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

PARTNERSHIP

ОЦ 1, 3	1.11.Насърчаване на земеделците и населението да използват компост за намаляване на селскостопанските отпадъци	Общински и републикански бюджет България Общински и републикански бюджет по сектори Р. Турция Европейски програми проекти	2018 г.	Проведени обучения сред фермери; Действащи съоръжения за компост.		Брой проведени обучения сред фермери – 10; Брой действащи съоръжения за компост - 20.	Община Поморие, Община Пънархисар	МОСВ, Министерство на околната среда и урбанизацията, Турция, Областни управи в Бургас и Къркларели, НПО, частен бизнес
ОЦ 1, 3	1.12.Повишаване на информираността на гражданите за по-ефективно участие в управлението на отпадъците и личните ползи за здравето и околната среда	Общински и републикански бюджет България Общински и републикански бюджет по сектори Р. Турция Европейски програми проекти	2018 г. 2018 г.	Повишена информираност на гражданите		20 Бр. проведени информационни кампании, брой изпълнени проекти -5	Община Поморие, Община Пънархисар	МОСВ, Министерство на околната среда и урбанизацията, Турция, Областни управи в Бургас и Къркларели, НПО, частен бизнес

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ161Р0008

С реализиране на планираните в екшън-плана мерки, се очаква биоразградимите отпадъци в двете общини да бъдат намалени. Това намаляване ще се отрази благоприятно на околната среда и ще допринесе за устойчивото управление на ресурсите - чрез намаляване на парниковите емисии от депата в атмосферата, подобряване енергийния баланс на страната при оползотворяване на енергията от изгаряне на висококалоричната фракция в отпадъците и повишаване качеството на почвите чрез използване на компост и други продукти от третирането на био-разградимите селскостопански отпадъци.

Един от ефективните инструменти за управление на биоразградимите отпадъци от селскостопанска дейност и намаляване на количеството им, предназначено за депониране, е въвеждането на допълнителни такса или данък, които се заплащат за всеки тон депониран отпадък от една страна и въвеждане на стимули за използване на образувания компост от друга. По този начин от една страна ще се стимулира намаляване количествата на образувания биоразградими отпадъци, постъпващи на депо и от друга, ще се стимулира изграждането на инсталации за компостиране на регионално и местно ниво. Събраните такси/данъци могат да се използват за:

- ✓ популяризиране на различни дейности по управление на отпадъците (PR, финансово подпомагане за изграждане на техническата инфраструктура за третиране, вкл. и предварително, на разделно събрани биоразградими материали);
- ✓ рекултивация на нерегламентирани сметища;
- ✓ закриване и следексплоатационни грижи за депата - част от екологичната такса за депониране трябва да се събира частично и за да покрива необходимите разходи по закриване на депата след изчерпване на техния капацитет, включително за периода на мониторинг (около 30 години), третиране на газовете и инфилтратата. Това често се пренебрегва при изчисляване на таксата битови отпадъци, в резултат - 10 или 20 години след затваряне на дадено депо гражданите заплащат не само за съществуващата в момента система за събиране и третиране на отпадъците, но и за закритото депо, тъй като всички разходи за неговото експлоатиране не са били взети предвид;
- ✓ финансови стимули за производителите на компост.

9. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Основна задача на мониторинга е да отбелязва отклоненията от екшън плана действие достатъчно рано, за да се осигури възможност за своевременно коригиране. Мониторингът ще се осъществява, като се следи за количественото изменение на индикаторите, които отразяват степента на напредък в реализирането на мерките, заложи в екшън плана. Координиращ органи по мониторинга и оценка на изпълнението на екшън плана са Община Поморие и Община Пънархисар. Оперативни звена към Координиращите органи са отделите, отговарящи за управлението на отпадъците в двете общини.

Функции на Координиращия орган:

- ✓ анализира и оценява информацията за степента на изпълнение на мерките в екшън плана, съобразно заложените индикатори;
- ✓ оценява обществената значимост и ангажираност на обществото към изпълнението на екшън плана.

Другите институции и заинтересовани организации, отговорни за изпълнението на екшън плана, са ресорните министерства на Република България и Република Турция - Министерство на околната среда и водите, Министерство на околната среда и градското планиране и техните регионални подразделения, бизнес, браншови организации, научни институти, НПО в рамките на своята компетентност, които следва да предприемат действия и да създадат необходимата организация за изпълнение на предвидените в екшън плана мерки, в съответните срокове, както и да подпомагат Координиращия орган при събиране и обобщаване на информацията, необходима за отчитане изпълнението на екшън плана.

Въз основа на проведения мониторинг се прави периодична оценка на степента на изпълнение на мерките в екшън плана и резултатите от неговото прилагане. Оценка на екшън плана е основа за изготвянето на годишните отчети на общинско и трансгранично ниво, за постигнатите резултати по отношение устойчивото управление на отпадъците от селскостопанска дейност. При констатиране липса на напредък или недостатъчно изпълнение на предвидените в екшън плана мерки за намаляване на количеството на биоразградимите отпадъци,

PARTNERSHIP

Координиращият орган по тяхното изпълнение ще анализира и въведе необходимите промени и актуализация, които да гарантират постигане на целите за намаляване на количеството на биоразградимите отпадъци.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

10. ПРЕПОРЪКИ

В рамките на проекта е извършено проучване и оценка на нуждите на земеделските производители през 2014 г. в Община Поморие и Община Пънархисар. След изпълнението на ключовите по проекта дейности за двете целеви територии беше извършена трансгранична оценка на ефекта от компостирането върху степента на замърсяване на околната среда. В резултат на проведените изследвания земеделските производители и местните заинтересовани страни от двете целеви общини се обединиха около общи проблеми в областта на управлението на отпадъците от селскостопанска дейност. Основните препоръки са включени в настоящия екшън план, но някои от тях изискват оперативната намеса на общинските структури и други заинтересовани страни, за да бъдат своевременно приложени на практика и да се намали негативното антропогенно въздействие върху околната среда:

- ✓ В двете целеви общини да се създадат Съвет по земеделие и Съвет по опазване на околната среда, включващи представители на местната публична администрация, компетентните държавни органи, браншовите организации, неправителствения сектор и други заинтересовани страни. Създадените структури да заседават минимум веднъж на тримесечие, като на тях се обсъждат належащи проблеми.
- ✓ Да се излъчат представители на местните земеделски стопани от двата целеви региона, които да се включат в съветите по земеделие на местно ниво, като представят нуждите и потребностите на селските стопани и защитават интересите им при формирането на политики и вземането на решения.
- ✓ Да се търси сътрудничеството и подкрепата на местната и държавна власт за подобряване на приложимите политики, особено тези, свързани с третирането и оползотворяването на селскостопанските отпадъци.
- ✓ Да се запознаят селскостопанските производители с вредите, които се нанасят върху околната среда и природните ресурси при неизползване на земеделската земя по предназначение и несъобразена употреба на химически торове и препарати.
- ✓ Да се стимулира практикуването на устойчиво земеделие.

PARTNERSHIP

- ✓ Да се насърчава генерирането на по-малко отпадък от селското стопанство и третирането на вече генерирания такъв по екологосъобразен начин.
- ✓ Да се търсят възможности за раздаване на безплатни съдове за компостиране на земеделските стопани от двата целеви региона.
- ✓ Да се представят възможностите за компостиране на отпадъците от селскостопанска дейност и без специални съдове за компостиране – на принципа „Направи си сам“ чрез използване на стари непотребни вещи или чрез компостна купчина.
- ✓ Демонстрационните платформи за компостиране, монтирани по проект „Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци“ и постигнатите резултати да бъдат използвани като пример и добра образователна практика, от която да се учат и други земеделски стопани, с което положителният ефект да се мултиплицира.
- ✓ Провеждане на информационно-разяснителни кампании сред земеделските стопани за представяне на ползите от компостирането, основните принципи и правила в компостирането, като за специфична целева група да бъдат подбрани биологичните производители.
- ✓ Провеждане на информационни кампании, представящи потенциалните вреди за околната среда и заплахите пред човечеството от климатичните промени, излъчваните емисии въглероден диоксид, метан и други парникови газове и количествата отпадъци, натрупани в депото. Представяне на стъпките, които всеки земеделски стопанин може да предприеме, за да допринесе за ограничаване на климатичните промени.
- ✓ Работа с деца и младежи с цел запознаване с основните принципи в компостирането и ползите от него – провеждане на работилници и информационни срещи с деца и подрастващи за изграждане на екологично мислене и поведение.
- ✓ Организиране на съвместни практически мероприятия „на терен“ с включването на земеделски стопани и деца – съвместни селскостопански дейности, организирано съвместно събиране на селскостопанския отпадък, съвместни дейности по третирането на генерирания биоразградим отпадък от селскостопанската дейност.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 СС1 номер 2007СВ16ІР0008

PARTNERSHIP

- ✓ Организиране и провеждане на съвместни семинари, обучения, уъркшопи за споделяне на опит, добри практики и иновативни подходи, както и актуални моменти в прилагането на добри земеделски практики и екологосъобразно поведение в селското стопанство и третиране на генерирания селскостопански отпадък.
- ✓ Изграждане и поддържане на онлайн база-данни на земеделските производители от пограничния регион, създаване на възможности за трансгранично партньорство в сферата на селското стопанство, добрите земеделски практики, устойчивото земеделие и екологосъобразно третиране на селскостопанските отпадъци.
- ✓ Популяризиране на принципите на устойчивото развитие и насърчаване на поведение, щадящо природната среда, естествените ресурси и насочено към бъдещите поколения.
- ✓ Популяризиране на принципите на устойчивото земеделие, ограничаващо вредните емисии парникови газове и допринасящо за ограничаване на климатичните промени.
- ✓ Ниски нива въглероден диоксид и намаляване на отпадъците, чрез консултиране на земеделските производители относно ефективното използване на ресурсите и намаляване на отпадъците.
- ✓ Намаляване замърсяването и използването на ресурсите, както и минимизиране на отпадъците, насърчаване на ресурсната ефективност на земеделието на транс-гранично ниво.
- ✓ Устойчиво използване на ресурсите, ефективност и чисти технологии, което да спомогне за превръщането на двете транс-гранични държави в нисковъглеродни икономики.

ТАЗИ ПУБЛИКАЦИЯ Е НАПРАВЕНА С ПОДКРЕПАТА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ, ЧРЕЗ ПРОГРАМА ЗА ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО ИПП БЪЛГАРИЯ – ТУРЦИЯ. СЪДЪРЖАНИЕТО НА ПУБЛИКАЦИЯТА Е ОТГОВОРНОСТ ЕДИНСТВЕНО НА СДРУЖЕНИЕ "ЕВРОПА И НИЕ" И ПО НИКАКЪВ НАЧИН НЕ ОТРАЗЯВА ВЪЗГЛЕДИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ИЛИ НА УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН НА ПРОГРАМАТА.

"ПРОЕКТЪТ СЕ СЪ-ФИНАНСИРА ОТ ЕС ЧРЕЗ ПРОГРАМАТА ЗА ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО ИПП БЪЛГАРИЯ – ТУРЦИЯ ССИ
НОМЕР 2007СВ16ІРО008".

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съ-финансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 ССИ номер 2007СВ16ІРО008

